

195/1971.

J e g y z ő k ö n y v

Felvettük Budapesten az ELTE Ságvári Endre Gyakorló Iskola tanári testületének 1971. augusztus 31-én tartott tanévnyitó értekezletén. A tanári testület tagjai közül a következők vannak távol: Filla Istvánné tanító /beteg/, dr Majoros János vezető tanár /engedéllyel beutaltként üdülésen van/, Timár Györgyné vezető tanár /az NDK-ban nyelvtanfolyamon vesz részt/, dr Eiben Ottóné napközis nevelő /napközis szolgálatot teljesít/.

Az igazgató az értekezlet napirendjének ismertetése után bejelenti, hogy e tanévtől kezdődően Timár Györgyné a magyar szakról német szakos vezető tanári munkakörbe kerül át. Serényi Emma vezető tanár folyó évi december 1-el nyugdíjazását kérte, és rektori engedélytől függően - valószínűen már nem is kezdi meg a tanítást.

Az előző tanév befejezése óta történt eseményekről, illetőleg a nyári munkáról szólván közli, hogy az iskoláztatási kérdések tulajdonképpen csak most zárultak le. Mint már a testület erről korábban is értesült, a folyó tanévben négy alsó tagozatos, nyolc felső tagozatos és tizenegy gimnáziumi osztállyal működünk. Ehhez járul még négy napközis csoport és egy tanulószobai csoport. Az iskoláztatási tapasztalatok továbbra is azt mutatják, hogy különösen az általános iskolai osztályokban nagyon nagy a felvételi igény. Az általános iskola 1. osztályában csaknem még egy egész osztálynyi - körzeten kívüli - felvételi kérelmet kellett elutasítanunk. A két gimnáziumi I. osztályunk között létszámban némi aránytalanság van, mert a biológia szakosított tervű osztályba csupán 31 tanuló kérte felvételét. Érettségizett tanulóink felsőoktatási intézményekbe történő felvételéről nincs még teljes képünk, de eddigi értesüléseink szerint ez jó aránynak mutatkozik. Most jutott el hozzánk az 1970.évi felvételekről szóló összefoglaló kiadvány, amely szerint a múlt évben továbbtanulásra jelentkező végzett növendékeink 70,18 %-át felvették és 14,04 %-ot helyhiány miatt utasítottak el. Ezek az arányok országos viszonylatban a legjobbak közé sorolhatók.

Mint mindig, most is eseménye volt a tanítási szünetnek az iskola nyári tábora. Ennek tapasztalatait más alkalommal kell illetékeseknek részletesebben elemezni. A tanári testület egésze előtt nevelési szempontból érdemes mégis megjegyezni, hogy bár iskolánk sokat tesz a tanulók önállóságának, öntevékenységének fokozása, a közéleti nevelés érdekében, mégis a tábori viszonyok közöpette kitűnt, hogy a legfejlettebb tanulóink is sokszor nem ismerik fel elég önállóan a szükséges és lehetséges feladatokat, teendőket és segítség nélkül nem mindig tudják kialakítani a legcélrányosabb megoldási módokat. Tehát tulajdonképpen változatlanul nagyon sok a teendőnk a tanulók vezető képességének fejlesztése terén.

Számunkra nagyon örvendetes jelenség, hogy az egyetem vezetése a vártnál lényegesen nagyobb mennyiségű tatarozási, festési munkát végeztetett el épületünkben. Sajnos igen nagy gondjaink vannak a takarítói személyzet létszámát illetően, jelenleg is 3 állás betöltetlen. Ez a helyzet komoly teendőket jelent nevelési viszonylatban is az iskola rendje, tisztasága megőrzése és gondozása érdekében.

A javító vizsgák szabályszerű körülmények között, rendben megtörténtek. Több esetben tapasztalhattuk, hogy egyes tanulóink szépen pótolták a hányosságokat, viszont 3 tanulónk a javító vizsgán is elégtelen osztályzatot kapott. E helyen ezzel kapcsolatban szükséges megemlíteni, hogy különösen gimnáziumi osztályokban a tapasztalt fogyatékoságok megszüntetéséhez az alacsonyabb évfolyamokban

kell megoldani, mert - mint két tanulóknak esetében történt - a III. osztály után már képtelenek egy nyári időszakban a több évre visszamenő tudásbeli fogyatékoságukat pótolni.

Az értekezlet második napirendi pontja a következő tanévi munkaterv előterjesztése, illetőleg ennek megvitatása. Az előterjesztést megelőzően az igazgató azt a véleményét fejezi ki, hogy - a szokásos gyakorlattól eltérően - nem célszerű és nem is szükséges az előterjesztésben az iskola valamennyi munkaterületére, feladatára részletesen kitérni. A múlt évben megvitatott pedagógiai programunk számos célkitűzése közismert, újabb megvilágítást vagy megvitatást nem igényel, ezért a testületi tanácskozás hatékonysága érdekében is helyesebb néhány különösen előtérben lévő kérdést kiemelni, és vizsgálódásunk középpontjába állítani. Egyébként is teendők, hogy értekezleteinket koncentráltabban, és így az érdemibb vitát jobban előmozdító módon fejlesszük tovább. Az iskolai élet demokratizmusa megköveteli, hogy az elhatározások valóban kollektív tevékenység eredményeképpen történjenek. Egy-egy értekezlet nem adhat mindenről részletes tájékoztatást, nem vizsgálhat frontálisan mindig minden teendőt, ezt az egész évi munka folyamatában kell megnyugtatóan megoldani. Természetesen a demokratikus közülethez nélkülözhetetlen tájékozottság biztosítása kétoldalú probléma. A folyamatos, permanens tájékoztatás csak akkor hozhat kellő eredményeket, ha az érdekeltekben megvan a tájékozódási igény. Ennek pedig az értekezleteken kívül igen sok formája és forrása lehetséges.

Munkatervünk kialakításához alapot nyújt a pártkongresszus határozata nyomán megkezdődött széleskörű vizsgálódás, amely állami oktatási rendszerünk egészére kiterjed. Fontos dokumentum a művelődésügyi minisztérium közoktatási főosztályának "Tanévzárás-tanévnyitás" címen a Köznevelés ezévi 14.15. számában megjelent értékelése, valamint az ezekben a tanulmányokban a következő tanévre megjelölt feladatrendszer. Rendelkezésünkre áll már a fővárosi tanács oktatási főosztályának az 1971/72-es tanév főbb feladatait megjelölő rendelkezése is. Munkánk tervezésében irányadó az egyetem különféle - különösen az tanárképzésre vonatkozó - intézkedése is. Végül a legközvetlenebb alapja munkánk tervezésének saját helyzetünk elemzése és az ebből fakadó konkrét teendők értékelése. Ezt az értékelést a tanévzáró értekezleten elvégeztük. Az év végi osztályfőnöki jelentések, valamint iskolánk különféle munkaterületeiről adott beszámolók is sok adalékot nyújtanak az új év feladatainak kijelöléséhez. Iskolánk konkrét helyzetéből adódóan, csupán példaként említve, feltétlen az egész év munkájára kiható tennivaló az iskola centenáriumának megünneplésére való felkészülés. Erre nézve már folytattunk előzetes megbeszélést az egyetem rektorával, és hamarosan egészen konkrét előterjesztéseket kell tennünk az egyetem vezetésének az évforduló megfelelő megünneplésének terveiről, illetőleg az ehhez szükséges anyagi és szervezési teendőkről és feltételekről. Hasonlóképpen sajátossága a mi iskolai munkánknak, hogy a most kezdődő tanév az ugynevezett KISz-kísérlet második /és egyben befejező/ éve. Az eddigi tapasztalatok értékelése illetékes helyeken megtörtént, a problémákról és a további teendőkről Vörös László kísérletvezető tanár jelen értekezletünk keretében még külön tájékoztatást ad.

Mindezek alapján célkitűzéseinkre nézve a következők megállapítása látszik helyesnek. A most folyó felülvizsgálat semmiképpen sem jelenti az oktatási reform reformjának előkészítését. Az abban foglalt alapelvek változatlanul időszerűek és érvényesek. Nem struktúráis változás szükséges tehát jelenleg az iskolák életében és munkájában, hanem a nevelő és oktató munka hatékonyságának növelése minden viszonylatban. Ezen belül egyre sürgetőbb és egyre nagyobb

jelentőséggel jelentkezik az önállóság, az öntevékenység, az individualizáció követelménye. Nem csupán nevelési kérdések ezek, hanem az oktatás terén is nagyon nagy a jelentőségük. Nyilvánvaló például, hogy az enciklopedizmus, a lexikalitás, a tulterhelés leküzdése elsősorban a készségek és képességek jelenleginél eredményesebb fejlesztése útján valósíthatók meg. Az individualizáció nem csupán a minden egyes egyén számára leghatékonyabb és legmesszebbvívő tanulási módszer kérdése, hanem egyben komoly személyiség fejlesztő feladat is, hiszen növeli az egyéni kötelezettséget és felelősségtudatot, jobban hozzájárul az eredményesebb munkához, mint az olyan frontális osztálymunka, amelyben az egyén igényei, egyben felelőssége is gyakran háttérben marad. Irányító szerveink megnyilatkozásai továbbra is hangsúlyozzák a nevelés-központúság jelentőségét, valamint azt, hogy az iskoláknak, minden iskolatípusnak tulajdonképpen le kell mondania a befejezettség illuziójáról. A gimnázium kéttős célkitűzésére is nagyobb figyelmet kell fordítanunk. Bár főfeladata a továbbtanulásra való felkészítés, mégis jobban figyelembe kell venni, hogy a gimnáziumot végzetek közül sokan nem tanulnak tovább. Tehát jobban kellene gondoskodni arról, hogy az érettségi után közvetlenül vagy minél gyorsabban elhelyezkedhessenek a gyakorlati munkában.

A fenti célkitűzésekből fakadóan - mint erre fentebb már utaltunk - a következőkben munkatervi feladataink néhány csomópontját jelöljük meg. Maga a munkaterv természetesen kellő részletességgel kitér majd az iskolai élet valamennyi területére.

Az új tanév egyik ilyen nagyobb figyelmet igénylő feladatköre iskolánk munkastilusával, munkalégkörével kapcsolatos teendők rendszere.

Ezen belül a tanári testület tevékenységében a következő feladatokat kellene előtérbe állítani.

- Természetesen itt is növelni kell az önállóságot, a személyes felelősségtudatot, a kezdeményező képességet. Meg kellene valósítanunk, hogy a tanári testület valamennyi tagja a számára lehetséges módon a legtevékenyebben vegyen részt a testület közéletében. A bérrendezés elvei ezt a kívánalmat világosan kifejezésre juttatták, és a rendezés gyakorlati kivitelezése során a munkatársaink részéről törekedtünk is ezen elveket messzemenően érvényesíteni. Előfordulhat, hogy a differenciálás még nem kellően fejezi ki a valóságos helyzetet, de a bérrendezés mindenesetre alkalmat nyújtott arra, hogy a pozitív tevékenység kellően elismerést nyerjen és személy szerint is felhívta a figyelmet a további teendőkre.

- A közéleti nevelés célkitűzése előfeltételezi a testületi közéletnek is a szocialista demokratizmus szellemében történő továbbfejlesztését. Az ugynevezett szűk iskolavezetés /igazgató, igazgatóhelyettesek, párttitkár, szakszervezeti titkár, ifjúsági szervezetek vezetői/ véleményünk szerint eddig is ebben a szellemben tevékenykedett. Ugy véljük azonban, hogy a kissé idejétmúltnak látszó iskolatanács-struktúra helyett gyakrabban és sokoldalúbban kell az elhatározásokat kialakító és a teendőket megállapító tanácskozásokba az összes érdekeltet bevonni. Így például rendszeresebbé kellene tennünk a munkaközösségvezetők tanácskozásait. Általában a munkaközösség tevékenysége /pedagógiai programunknak megfelelően/ minden téren gazdagabbá tehető, és bármennyire is fontos, de nem elegendő, ha nem elsősorban a tanárképzési feladatokra korlátozódik. Különösen sürgős az osztályfőnöki munkaközösségek tevékenységének fejlesztése. Általában a tanári testület munkájával egyre inkább olyan helyzetet kell kialakítani, hogy ne kelljen a folyamatos teendők tekintetében mindig az intézkedéseket várni,

hanem a tanári testület minden tagja ismerje és ismerje fel a teendőket, utasítás és sürgetés nélkül érezze személyes kötelességének önállóan a szükséges feladatok elvégzését.

- A korszerűsítés munkálataiban való részvétel iskolán belüli és iskolán kívüli fórumokon a mi tanári testületünk tagjainak továbbra is fontos feladata. A továbbképzés és önképzés terén törekednünk kell a minisztérium ezzel kapcsolatos rendelkezésének minél hatékonyabb és sokoldalubb megvalósítására. Ennek lényege a személyi szükségletekhez szabott önképzés. Ugyanakkor a különféle szervezett alkalmakat is igénybe kell venniük. Nagyon jónak mutatkozik a főváros gimnáziumi központi munkaközösségeinek tevékenysége, amellyel kapcsolatosan két évre előre kijelölték a témákat, az időpontokat, és a szükséges irodalmat is. Ezeket az alkalmakon a testület munkaközösségei egy-egy személlyel képviseltetik magukat, akik aztán a témáról beszámolnak a munkaközösségnek. Az egyetemen belüli továbbképzés a rektori oktatási osztály intézkedései szerint történik majd. Nevelési értekezleteink egyik témájaként célszerűnek látszik a közéleti nevelés problematikáját napirendre tűzni, amelyhez a májusi budapesti Pedagógiai Tanácskozás értékes anyagot ad. A második témát a szükségleteknek megfelelően később határozzuk meg, Előtérben áll e tekintetben a világnézetű nevelés kérdése, amelynek megvitatását a múlt évben is terveztük, de nem került rá sor.

- Ujból felül kell vizsgálni a tanári testület tagjainak úgynevezett reszort-elosztását. A lényeg az, hogy a neki legmegfelelőbb módon mindenki arányosan vegyen részt ebben és így járuljon hozzá az iskola közösségi feladatainak a harmonikus ellátásához. Munkaterünk sokszorosítása előtt erről a kérdéstről minden érdekelttel megbeszélést folytatunk.

- A tanári testület munkájára nézve általános elvként kívánatos, hogy fokozódjék az "egészben gondolkodás" szemlélete. Közösségi munkát másként nem lehet eredményesen végezni. A leszűkített csak a saját teendőket mástól függetlenül szemlélő felfogás és magatartás nem csupán nem eléggé hatékony, hanem sok félreértésre, összetűzésre is okot adhat.

A tanulóifjúság életében, munkájában, de természetesen az egész iskola működésében új feladat most az elkészült új Házi rendünk eredményes bevezetése. Ezt előzetesen sokoldalúan mind a tanári testület, mind a tanulóifjúság megtárgyalta. Alkalmas arra, hogy előbbrevigye a szocialista tanár-diák viszony formálását és erősítse az ifjúság önkormányzó képességét és lehetőségeit. Nem korlátok és büntető szankciók rendszere ez, hanem a nyugodt és kiegyensúlyozott konszolidált munkakörülmények biztosítását szolgálja. Ezzel kapcsolatban is gondolnunk kell arra, hogy a közélet nem csupán valamiféle tevékenységből áll, hanem ennek szerves része a szocialista együttélés szabályainak, normáinak betartása is. A Házi rend egyes részleteit nem tárgyalhatjuk most a tanévnyitó értekezleten. Az abban foglalt egyes intézkedésekkel kapcsolatosan az osztályfőnökökkel megbeszéléseket tartunk, és fontos feladatunk, hogy a tanév első időszakában kell mértékben foglalkozzanak osztályaikban ezekkel a kérdésekkel. Vannak ezen belül még kidolgozatlan problémák is. Így például az eddigiekhez képest egységesebben kell szabályoznunk a késésekkel kapcsolatos eljárásokat.

Mint már említettük ez a tanév az úgynevezett KISz-kisértlet második éve. A tapasztalatokról, teendőkről külön korreferátum hangzik el.

Az eddigiekben a munkastilus, munkalétkör egyes kérdéseit említettük. A tanári testületnek nem szabad elfeledkeznie arról, hogy mindenért, ami az iskolában történik végülis tulajdonképpen a nevelés és oktatás hivatott irányítói, a pedagógusok felelősek.

Munkatervünk második jelentős feladat csoportjának kell tekintenünk munkakörülményeink javításának, fejlesztésének kérdését. Ezt semmiképpen sem lehet ideálisnak tekintenünk. Márpedig ezek igen nagy jelentőségűek feladataink jobb teljesítése érdekében. Sajnos komoly elhelyezési gondjaink vannak /tornaterem hiány, nyelvi csoportok elhelyezése, nyelvi labor építése, sportolási lehetőségek hiánya, több, évek óta elhúzódó munka, így például a közműi szertár bővítése stb./. Nincs az iskolának klubja, és nem kevésbé fontos, hogy igen nagy a feszültség a napközis igények ki-elégítése terén is. Ezen problémák jórészt sajnos jelenlegi körülményeink között /ilyen nagy számú tanulócsoporthoz működése mellett/ nem tudjuk megoldani. Mégis sokat tehetünk a racionálisabb, célirányosabb megoldások érdekében. Ezek körében a rendelkezésünkre bocsátott költségvetés keretében komoly lehetőségeink vannak a felszerelés és berendezés fejlesztésében. Az iskola valamennyi munkaközösséggel, részlegesen sürgősen újból vizsgálja meg az ilyen irányú igényeket, hogy költségvetésünket a lehető legnagyobb tervszerűséggel és idejében használhassuk fel. Nevelési kérdés is, de a munkakörülmények javítását is szolgálja, hogy milyen nagy súlyt kell helyezni az iskola berendezésének, felszerelésének gondos kezelésére, megóvására, vagyis tulajdonképpen a szocialista tulajdon védelmére.

Feladataink harmadik nagy csoportját egyes tartalmi feladatoknak tekinthető célkitűzések alkotják. Az előbbieket tulajdonképpen ezek szolgáltatásában állnak.

- A tanári testület központi feladata változatlanul ezen a téren a tantervek megfelelő értelmezése, az új tantervek szellemének meggyökereztetése. Erre nézve az előterjesztés idézi a Köznevelés 1971. 11.sz. 34. oldalán közölt megállapításokat, amelynek lényege, hogy a pedagógusoknak a tantervi követelményeket kell teljesíteniük és nem pedig a tananyagot elvégezni. Ennek érdekében a tanár a tanítási anyagot szűkség szerint összevonhatja, szelektálhatja, egyszerűsítheti a tanított osztály érdekében megfelelően, az eredményesség érdekében.

- Hasonlóképpen továbbra is jelentős feladat a módszerek korszerűsítése. A legmesszebbmenő lehetőség van a pedagógusoknak e téren az önálló alkotó munkára. Minden olyan módszer jó, - mondja a már hivatkozott MM állásfoglalás - amely összhangban van a szocialista pedagógia alapvető elveivel és eredményességét a tanulók neveltségi szintjének emelkedése jelzi. E tekintetben nekünk - a tanárjelöltek munkájában is - különösen arra kell ügyelnünk, hogy a tanulók személyes felelőssége és egyéni fejlődésének biztosítása nem oldódhat fel a még oly látványos vagy gördülékeny osztályfoglalkoztatás keretében. Az individualizáció nem csupán ellenőrzés és értékelés kérdése, hanem az egész oktatási folyamatot át kell hatnia. Gondosan tovább kell foglalkoznunk az ellenőrzés és értékelés feladatának az MM közoktatási főosztálya állásfoglalásának megfelelő megoldása érdekében. Meg kell teremteni a szóbeli és írásbeli ellenőrzés helyes arányát; a feladatlapokat csak kellő mértékben és az ellenőrzés jellegének megfelelő módon helyes alkalmaznunk; a feladatmegoldás - bármilyen jelentős is - nem képezheti kizárólagosan az ellenőrzés és értékelés alapját. Az idevonatkozó új rendelkezések után nem teljesen megnyugtatóan megoldott a szülők folyamatos tájékoztatása gyermekeik tanulmányi helyzetéről. Helyes, hogy nem írunk be az ellenőrzőkönyvbe minden részjegyet és értékelést, de mind az osztályozónaplóban, mind az ellenőrzőkönyvekben kötelesek a pedagógusok a tanulók tanulmányi értékelését folyamatosan és rendszeresen érdemjegyekkel is regisztrálni. Ugyanakkor arról sem feledkezhetünk meg, hogy a szü-

lökkel való együttműködés nélkülözhetetlen formája a személyes találkozás is.

- A világnézeti és az erkölcsi-politikai nevelés erősítése terén - országosan érvényes megállapítások szerint - csak lassu ütemű fejlődés érzékelhető. Maga a világnézetünk alapjai elnevezésű tantárgy minden jelentősége mellett ezt egyedül nem oldhatja meg, ezért e téren ebben az évben igen nagy gondot kell fordítanunk a szaktárgyak koordinált és pregnánsabb hatásrendszerének erősítésére.

- Az órán kívüli tevékenységet iskolánkban eddig is a sokszínűség és a sokoldalúság jellemezte. Ugyanakkor feltétlen teendők, hogy mindezt célirányosabban és konszolidáltabban szervezzük. Köztudott, az osztályfőnöki beszámolók szinte kivétel nélkül említik, hogy a tanulók élete zaklatott, nyugtalan és igen sokszor nagymértékű túlterhelés mutatkozik. Ez a helyzet sok tényezőre vezethető vissza. Megoldási módja nagyon bonyolult, és ez is igényli a már említett "egészben való gondolkodást" valamint a szülőkkel való szoros együttműködést. A sokféle tennivaló között előtérben áll az énekkarok működése feltételeinek jobb biztosítása, házi-versenyeink rendszerének újbóli felülvizsgálata és a szakköri munka differenciáltabb, valóban a tehetségek kibontakoztatását jobban szolgáló megoldása.

- A már említett jubileumi eseménynek, amely tulajdonképpen csak a következő tanévben kezdődik, 1972 októberében kerül sorra, át kell hatnia a most kezdődő tanév munkáját is. Ennyi előkészület feltétlenül szükséges a közoktatásban a mi iskolánkban hasonló szerepet betöltő intézmény centenáriumának megünnepléséhez.

Az előterjesztés ismét utalt arra, hogy maga az iskola munkaterve valamennyi tevékenységi területünkre kiterjedően, részletesen tartalmazza majd a feladatokat, a teendőket, az ütemtervet és a tanári testület tagjainak reszortbeosztását. Fontosnak tartja, hogy a realitásokat megfontoltan figyelembevéve, a feladatokat igen gondosan kijelölve végezzük ezévi munkánkat és akkor bizni lehet abban, hogy a tanév méltóan illeszkedik be a száz év történetébe, megőrizve az értékeket és hagyományokat, de egyben minden lehetséges módon előrehaladva a korszerű nevelés, a jövő pedagógia útjain.

A munkatervi előterjesztés után az igazgató a tanév megkezdésével kapcsolatos konkrét teendőket és időpontokat ismertette.

Az igazgatói beszámoló és előterjesztés után Vörös László a KISz-kisérletről tájékoztatta a testület tagjait.

Ebben a tanévben a középiskolai KISz-munka továbbfejlesztésére irányuló két éves kísérlet második évében lépünk.

Az osztályalapzszervezetek megszüntetése és vegyes életkorú alapszervezetek létrehozása, a kísérlet beindítása a legizgalmasabb, a külső szemlélő számára is látványos, az iskola egész közösségét, diákokat és tanárokat egyaránt megmozgató eseménye volt. Iskolánkban az elmúlt évben hat alapszervezet működött viszonylag magas taglétszámmal. Tapasztalataink szerint negyven, sőt ötven fős alapszervezeteket azonban nehéz közösséggé kovácsolni. Így az alapszervezetek ma még csak a közösségi szerveződés kezdetén járnak, az alapszervezetek mindenestre jó úton járnak, amikor a tagság közösséggé kovácsolását tűzik ki elsődleges célul, hisz csak a tagság számára vonzó közösségben lehet eredményes eszmei-politikai nevelőmunkát folytatni, csak egy jó közösség lehet vonzó a KISz-en kívüliek előtt. hisz a KISz-be nagyon sokan elsődlegesen azzal a várákozással lépnek, hogy jó közösségre lelnek az alapszervezetben, és ez most még fokozottabban így van, amikor a tag maga választja meg a közösséget, amelybe belép. A jó közösséget a KISz-ben természetesen nem önmagáért kell megteremteni, hanem azért,

hogy ebben minél többen tudjanak emberileg, politikailag kibontakozni. A kísérlet folyamatában az is nyilvánvalóvá vált, hogy a középiskolai KISZ-munka továbbfejlesztésére irányuló erőfeszítéseink sikere nem kevéssé azon múlik, mennyi és milyen felkészült-ségű vezető irányítja a munkát. Nem elég az önállóság lehetőségét biztosítani, de meg kell tanítani, fel kell készíteni a vezetőket funkcióik ellátására is. Erre a felsőbb KISZ-szervek mellett nekünk kell rendszeres munkával felkészíteni az ifjúsági vezetőket. Természetesen van és a továbbiakban is lesz különbség köztük rátermettségben, öntudatban, aktivitásban, de a gyengébbek számára is nagy nevelő iskola egy-egy közösség élén állni. Tapasztalatainkat összegezve a mérleg pozitív. A vegyes életkorú alapszervekben tartalmasabb, vonzóbb élet, munka van kibontakozóban; mint amire a hagyományos osztály alapszervek adtak lehetőséget. A kísérlet sokak számára legproblematisabb része az osztályok új, tanulói önkormányzata. Egy év múltán megállapíthatjuk, hogy iskolánkban is van még tennivaló ezen a területen. A legalapvetőbb probléma, hogy az osztály diákbizottságok valójában nélkülözik mind a szervezeti, mind a megfelelő pedagógiai irányítást. Az előbbi strukturális okok miatt, az utóbbit pedig azért, mert az osztályfőnöki munka módszertana ebben a vonatkozásban még kialakulatlan. Tehát anélkül, hogy az iskolában az iskolai KISZ-vezetőség mellett egy másik iskolai ifjúsági vezetőséget hoznánk létre, - és így a kettős irányítás nem kívánatos helyzetét teremtenék meg - , szükséges az osztályok választott vezetői számára is fórumot teremteni az iskolai KISZ-vezetőség közvetlen irányításáért, és tovább kell javítani a diákbizottságok és az osztályfőnökök munkakapcsolatát is. Iskolánkban az elmúlt évben 8 érdeklődési kör működött. Elsősorban azok a körök voltak népszerűek, amelyek az órán kívüli életben valósgos hiányt pótolnak, amelyek olyan igényeket tudtak kielégíteni, amelyeket az iskola és a mozgalom eddig nem elégíthetett ki. Az érdeklődési körök feltétlenül gazdagították az ifjúsági mozgalmat, és jó lehetőséget kínálnak arra is, hogy a bennük létrejött közösségek közvetlen kapcsolatot teremtsenek az iskolán kívüli társadalmi, politikai vagy kulturális intézményekkel. Az első év tapasztalatait összefoglalva megállapíthatjuk, hogy a mozgalmi élet új keretei jelentősen hozzájárulhatnak iskolánkban a KISZ-szervezet tartalmi munkája színvonalának emeléséhez, ezen túlmenően pedig jelentősen elősegíthetik a tanár-diák viszony szocialista irányu továbbfejlődését. Az ifjúsági szervezet önállósága, öntevékenysége ennyiben nemcsak a mozgalomnak, hanem az iskolának mint pedagógiai intézménynek is érdeke.

A továbbiakban a tanári testület tagjai szűltak hozzá az igazgatói beszámoló és előterjesztés, valamint a KISZ-kísérlet tapasztalatainak néhány kérdéséhez.

dr Bolla József elmondja, hogy sok tanulóból hiányzik az iskolai tanulói köteleességek elsődlegességének megértése. A külön elfoglaltságok, a speciális érdeklődési irányok kielégítése, de néha a mozgalmi tevékenység is túlságosan rátelepszik a gyerekek mindennapi életére. Koncentráltabb, a teljesítőképeséghez mért munka-vállalásra kell nevelnünk a gyerekeket. Csak így tudjuk elejét venni annak, hogy a szétforgácsoltság ne vezessen a tanulmányi eredmény romlására, csak így tudjuk a tanulókat elmélyültebb munkára nevelni.

dr Makay Gusztáv hangsúlyozta, hogy társadalmunk jelenlegi fejlődése feltétlenül megkívánja az önállóbb, a kockázatvállalásra is képes emberek nevelését. A cél azonban nem az önállóság pusztá fokozása, hanem a meglévő és egészséges önállósodási törekvések összehangolása a pedagógiai feladatokkal. Ez a szocialista demokrácia helyes értelmezésének korszerű ügyét szolgálja. Csak ilyen

módon biztosíthatjuk, hogy a nevelés valóban bipoláris folyamat legyen, és maguk a tanulók is hozzájáruljanak a nevelési feladatok megoldásához. Felhívja a figyelmet arra, hogy az iskola fennállásának centenáriumát méltóan kell megünnepelni, ez kötelezettségünk és önértékünk is. A most kezdődő tanévet minden területen fel kell használni az ünnepségek előkészítésére. E célból helyes volna tanulmányoznunk más iskolák hasonló ünnepségeit, idejében előkészíteni a jubileumi kiadványokat, és különös figyelmet kell fordítanunk a több napos ünnepi program megszervezésére, lebonyolítására.

Orosz Lászlóné az igazgatói beszámolóban a nevelésközpontuság elvét hangsúlyozó részéhez kapcsolódott hozzászólásában. Felhívja a figyelmet arra, hogy ebből a szempontból különös figyelemmel kell elemezni az új Házi rend intézkedéseit. Javasolja, hogy az osztályfőnöki munkaközösségek értekezletén hangoljuk össze az egyes házi rendi pontok értelmezését, a célszerű nevelési eljárásokat. Ugy véli, hogy a Házi rend ismertetése nem oldható meg az első tanítási nap osztályfőnöki óráin, hanem - különösen az általános iskolai osztályokban - a szeptemberi osztályfőnöki órák sorozatát kell az Házi rend helyes tanulói értelmezésére fordítani. I

Lukács Ágnes hozzászólásában az iskola külső képének, dekorációjának ügyéről szökött. A jelenlegi helyzethez képest összehangolt munkával kell előbbre lépünk a konszolidált, elegáns, nívós, szép állandó dekoráció megvalósítása felé. A folyosót reprodukciók, osztályablók, gyermekrajzok és egyes szakmákat bemutató képek szépen és célszerűen díszíthetnek. Egységesíteni kell a KISZ-faliújságok képét is. Összehangoltabb munkára, tervszerűbb tevékenységre kell törekednünk az osztályok dekorálásában is. Mint rajz tanár különös figyelemmel hangsúlyozza a jelenlegi vetítési lehetőségek bővítésének szükségességét.

Révész Gáborné igazgatóhelyettes hozzászólásának középpontjában az "egészben való gondolkodás" elve állt. Ugy véli, hogy a beszámoló helyesen mutatott rá arra, hogy ennek megoldásában még nem értük el az optimális szintet. A pedagógiai munkának objektív törvénye, hogy a gyerekeket komplex módon éri a nevelőhatások. Ezért munkánkban az egyik fő feladattá kell tennünk a tervszerű és tudatos pedagógiai együttműködésre való törekvést. A Házi renddel kapcsolatban megemlíti, hogy annak intézkedései közül sok már eddigi házi rendünkben is szerepelt, de minden eddiginél hathatósabb törekvéseket kell tenni az intézkedések megvalósítására, az önkéntes tanulói felelősség továbbfejlesztésére. Ugy véli, hogy a tanulói házi rendet célszerű volna egy tanári házi renddel is kiegészíteni.

dr Vidor Pálné arra hívja fel a figyelmet, hogy a tanulói tevékenység, az iskolai élet gazdagodása, színesedése nem vezethet a tudás értéke elismerésének csökkentéséhez. Öncélú tudomány, tudás nincs, az egyén tudásának gyarapodása voltaképpen mindig értékesül a társadalom számára. Ennek a beláttatása épp úgy része kell hogy legyen nevelő munkánkban, mint a sokoldalú tevékenységre való ösztönzés.

dr Berzáczy Istvánné Lukács Ágnes hozzászólásához kapcsolódva bejelenti, hogy a vetítési lehetőségek bővítéséhez a politechnikai műhely elsőtétítő függönyök készítésével szívesen hozzájárul.

Gyurcsik Mária dr Vidor Pálné hozzászólásának egy mozzanatával vitatkozva azt hangsúlyozza, hogy véleménye szerint áltudósok is vannak, és a tudomány történetében is születtek az emberiség számára veszélyes vagy éppenséggel kéros felfedezések. A pedagógiai munkában sem elegendő pusztán a nagy műveltség, ha ez nem társul a tudás átadásának törekvő szenvedéllyel és képességgel.

A tanévnyitó értekezlet utolsó szakaszában az igazgató összefoglalja a hozzászólások tanulságait, néhány felszólalásra konkrétan is reagál.

Az igazgató a vitát tartalmasnak és értékesnek tekinti. Ennek lezárásaként és részben a beszámoló kiegészítéseként a következőket mondja.

Az évvégi osztályfőnöki jelentéseket feldolgoztuk, és az azokban foglalt javaslatokat - bár ezek mai értekezletünkön nem szerepeltek - a munkatervben érvényesítjük. Ezen javaslatok során merült fel az a gondolat, hogy az ugynevezett osztály-tanári értekezleteket nem közvetlenül a tanév elején kellene rendeznünk. Ezt a kérdést az osztályfőnöki munkaközösségek hamarosan megtartandó értekezletein megbeszéljük. Egyetért Bolla József felszólalásának azzal a gondolatával, hogy a tanulók élettevékenységének központjában valóban a tanulásnak kell állnia, és ez nem lehet periférikus tevékenységük. Ugyanakkor azonban a korszerű iskolában egyre inkább biztosítani kellene, hogy csökkenjen az otthoni feladat, és a tanulás lényegében a tanítási órákon történjék meg. Vörös László megjegyzéseivel kapcsolódva azt a véleményét fejezi ki, hogy az ifjúsági önkormányzat új szervezési formái semmiképpen sem vezethetnek az osztályközösségek gyengüléséhez. Annál is inkább, mert ez egy tartós és valóságos munkaközösség. Helyesli dr. Makay Gusztáv állásfoglalását, miszerint a tanulói önállóság és önkormányzat igényeit feltétlenül össze kell hangolni a szocialista pedagógia célkitűzéseivel és követelményeivel. Az is igaz, hogy az önkormányzat minél messzebb menő kibontakoztatása nem csökkenti a pedagógusok vezető szerepének jelentőségét, mert törvényszerűnek tekinthető, hogy mindig és minden korban a tapasztaltabbak irányítják a felnövőket. A centenáriummal kapcsolatosan ismételtlen megemlíti, hogy a létrehozandó bizottságnak legkésőbb szeptember folyamán konkrét programot kell kidolgoznia. Orosz Lászlóné kérdésére válaszolva egyetért azzal, hogy az új házirend megtárgyalása az osztályokkal huzamosabb feladat, nem lehet egy-két osztályfőnöki órán elintézni. Minden bizonnyal a szülőkkel és érintkezni kell ezekben a kérdésekben. Örömmel fogadja Lukács Ágnesnek az iskola diszitásával összefüggő elgondolásait. Javasolja, hogy az év elején erre Lukács Ágnes vezetésével készüljön egy összefogó terv és az osztályok, a KISz, az uttörők ennek megfelelően végezzék ezt a munkát. dr. Vidor Pálné és Gyurcsik Mária gondolataihoz kapcsolódva - amelyek a tudás fontosságát hangsúlyozták - azt a véleményét fejezi ki, hogy ez a pedagógiai probléma csak a szocialista nevelés egész koncepciója keretében tisztázható világosan. Ennek lényege, hogy a fő cél a nevelés, a személyiség egészének harmónikus kibontakoztatása, és ezen belül a tudás nélkülözhetetlen. Ugyanakkor azonban csak maga az ismeretgazdagság önmagában társadalmilag nem jelent feltétlen értéket, amennyiben nem párosul az adott személy minden irányu kellő fejlettségével.

Befejezésként az előterjesztett programot a testület részéről elfogadottnak nyilvánítja, és az új tanév munkájához mindenkinek sok sikert kíván.

K. m. f.

Honti Mária
/Honti Mária/
jegyző

Fehérvári Gyula
/Fehérvári Gyula/
igazgató